

2
T. Annakokáért avagy csak imét által-láthat-
tyuk, hogy semmi boldogtalanabbúl nem tör-
tenbetik az emberé, mint ha Istennek nő él?

G. Ugy vagyon bizonyára.

T. Mellyik tehat az Istennek igaz, egye-
nes, valóságos ismérvi?

G. Ez, a' holott úgy ismértetik-meg az Isten,
hogy az ő illendő tizteleti önékie kifolgálatik,

T. Mellyik az Isten tiszteletinek igaz
oka és régulája?

G. Ha ő benne vagyon helyhezettve min-
den mi bizodalmunk: ha azon igyekezünk,
hogy az ő akarattyanak engedelmeskedvén,
ötet tellyes életünkben tiztellyük: ha ötér
mindannyiszor híjuk segítségül, valamennyiszor
minket valami féükfég borongat: idvességét és
minden ő töle kívánható jót ő benne keresvén:
ha végezetre mind živvel 's mind fájjal mindé
jóknak egyedül-való érzőjének ismérjük.

II. A' HITRÖL.

T. De hogy ezek renndel eligazítottassanak és
börvebben megmagyaráztassanak; Mellyik
az első rék ebben a' te előfótásodban?

G. Ez, hogy egészen minden bizodalmun-
kat az Istenben helyhezettfűk.

T. Miképen léfén ez?

G. Midön az Isten mindenhatónak és tö-
kéletes jónak lenni ismérjük.

T. Elég-é ez?

G. Nem semmiképen.

T. Mi ennek az oka?

G. Mert méltatlanok vagyunk, hogy a' mi
elő-

előfógttetésünkre az ő hatalmát minékünk ki-
terjedze, és a' mi idvességünkre magát meg-
mutassa, melly jó ő mi hozzánk.

T. Mi kívántatik tehat még annakfelette?

G. Hogy mi közzüllünk mindenik az ő el-
mésjében elhidgye, hogy az Isten engemet ké-
ret, és hogy énnékem mind Atyám akar lenni,
's mind pedig idvességemnek érzője.

T. Honnan tudhattyuk mi azt meg?

G. Az Istennek befédéből, tudnillik a' hol
az ő irgalmaságát a' Christusban kijelentette,
és az ő mi hozzánk való éretetiről tanubizon-
ságot téfén.

T. Annakokáért a' mi Istenben helybezettendő
bizodalmunknak fundamentoma és kezdete
nem egyéb, hanem az Isten a' Christ-
tusban ismérvi?

G. Ugy vagyon bizonyára.

T. Mellyik légyé ennek az Ismértetnek summája,
mostan rövid fóval akarom töled meghallani?

G. Befoglaltatik ez a' hitnek vallástérelében,
avagy inkább a' vallástételnek abban az ő for-
májában, melly minden Kerektýének között
közönféges. Ezt közönfégesen Apostoli Aga-
zatnak híjuk ezért, mert az Anyakentegyház-
nak kezdetül fogván, minden hívek között
mindenkor bévétetve vólt, és hogy vagy az
Apostoloknak hájokból irratott-le, vagy az ő
íratokból híűfégesen fedegettetett-ki.

T. Monhatka-el!

G. Híűek az Istenben, mindenható Atyában,
mennynek és földnek Teremtőjében. És Jé-
fus

4
 füs Christusban, ö egy Fiában, mi Urunkban: ki fogontaték a' Szent Lélektől, születék Szüz Máriától; Szenyvede Pontzius Pilátus alatt, megfeszíteték, meghala, és eltemeteték, föld alá poklokra; harmad napon halottaiból feltámadta, felméne mennyekbe, üle a' mindenható Atya Istennek jobbjára; onnan léhen eljövendő ítélni eleveneket és holtakat. **Hízek a' Szent Lélekben:** hiszem a' közönséges Anya-Éntegyházat, Szenteknek egyességét, bünöknek borsánattyát, testnek feltámadását, és az örök életet: Amen.

T. *Hogy mindenik czikkelyét egyenként világosan megértsük; Hány részekre oszlik e' Vallástételt?*

G. Négy kiváltképen-való részekre.

T. *Mondhatka-el énnékem mind azokat renddel.*

G. Első rész az Atya Istenre néz: Második léhen az ö Fiaról a' Jéhus Christusról, melly is az emberi nemzetnek Válságának egész summáját magában foglalja: A' harmadik a' Szent Lélekről: Negyedik az Anya-Éntegyházzól, és ahoz való Isteni jótéteményekről.

T. *Holott csak egy az Isten, miért tehát hogy nékem itt hármat emlegetsz, Atyát, Fiat és Szent Lelket?*

G. Mert az egy Isteni valóságban, úgy kell minékünk az Atyát észlelnünk, mint kezdetet, eredetet, és minden dolgoknak első okát; azután a' Fiat úgy, mint a' ki az ö örökkévaló Böltisége; utószor a' Szent Lelket, mint az ö mindenekre kiható 's terjedő erejét ugyá, de mindazáltal a' ki ö bñe-is mindörökké megáll.

5
 T. *Ímé azt jelented, hogy nintsen semmi képtelen dolog benne, ha az egy Istenégben, ez három megkülömböztetett személyeket állattjuk, és erre nézve az Isten nem osztyuk-el?*

G. Ugy vagyom.

T. *Mondd-el már az első részt.*

G. **Hízek az Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek Teremtőjében.**

T. *Miért nevezed Atyának?*

G. Elsőben a' Christusra nézve; Ki-is az ö Böltisége, minden idő előtt ö töle született, és e' világra borsáttatott, ö Fianak lenni határozásképen megjelenterett. Innen mindazáltal azt-is ezünkbe vézzük, hogy mivel az Iste Atya a' Jéhus Christusnak, minékünkis Atyánk,

T. *Mitsoda értelemmel tulajdonítasz önékie Mindenhatói nevet?*

G. Nem úgy, mintha önékie olly hatalma volna, mellyet nem gyakorlana; hanem hogy mindenek az ö hatalma és keze alatt vannak: az ö gondviselésével igazgattya e' világot, és szabad-akarattya éserint mindeneket tselekezzik: minden teremtett állatoknak parantsol a' mint önékie tetteik.

T. *Annakokáért nem gondolk az Istenben valami benyélő hatalmat; hanem olyannak itéled, mellynek keze mindenkoron az ö munkáján vagyom: úgy hogy semmi-is nem léhen, hanem ö általa, és az ö elrendelt tanátsábol?*

G. Ugy vagyom.

T. *Miért téved hozzá: Mennynek és földnek Teremtőjében?*

G. Mert az ő-maga munkái által jelentetteki magát minékünk: és azokban kell ötet keresnünk. Mert az ő természetit nem foghartyameg a' mi elménk. Annakokáért ez a' világ olyan, mint egy tükör: mellyben ötet megláthattuk, a' mennyiben a' mi tiűtünk, hogy ötet megismérjük. Róm. 1: ̄. 20.

T. *A' mennynek és a' földnek nevezetén értetk-e ezeken kívül lévő minden teremtetett állatot?*

G. Igen-is: de e' két névbe foglaltnak-bé mindenek; hogy azok vagy mennyieiek, vagy földiek.

T. *Mért hogy Teremtő Istent nevezék, holott sokkal méltóságosabb dolog a' teremtetett állatok az ő állapotjokká megőrizni és tartani, mint-sem csak egyfer teremteni?*

G. Nem-istsak az jelentetik e' bölésnek formájával, mintha úgy teremtette volna Isten egyfer az ő munkáit, hogy azoknak gondvifélését azután magától elvetette volna. Sőt inkább úgy kell erről értenünk, hogy a' mint e' világ egyfer ő töle teremtetett, úgy mostan ő töle megtartatik: 's nem-is másképen áll a' föld és mindenek, hanem a' mennyiben az ő erejével és mintegy kezével tartanak. Annakfelette, mivel mindenek így vannak az ő keze alatt, innen következik, hogy ő mindeneknek fő Igazgatója és Ura. Annakokáért méltó dolog ezt így érteni, hogy a' miolta ő menny-

mennynek és földnek Teremtője, tsak egyedül ő az, a' ki böltseségével, jóságával, hozzú bekelességüstürésével a' természetnek egész folyását és rendit igazgattya: a' ki az esőnek és egyfersmind a' haragságnak, köesöknek és egyéb élvezeknek 's tiűta napnak kezője: a' ki az ő jóvóltából a' földet termővé, és az ő kezét vízza-húzván vízontag azt meddővé 's terméketlenné téűi: a' kitől az egélség és a' nyavalyák éärmaznak: végeztetre, kinek hatalma alá mindenek alája vannak vettetve, és az ő intésének engedelmeskednek.

T. *A' hitetlenekről és az ördögökről mit itéllyünk? avagy alája vannak-e vettetve azok-is az Istennek?*

G. Jóllehet azokat az ő Lelkével nem igazgattya; mindazonáltal az ő hatalmával, mintegy zabolával, őket megzabolazza; hogy még tsak meg sem mozdíthatták magokat mind addig, valameddig Isten önéiek meg nem engedí. Mennyivel inkább a' maga akarattjának szolgálivá téűi őket, hogy kételen és magok tanátsa ellen kikerítettessenek azt végbe vinni, a' mi Istennek tetűik.

T. *Mitsoda hason éärmazik te read e' dolognak ismértiből?*

G. Felette-sok. Mert rozzúl volna a' mi dolgunk, ha az ördögöknek és az istentelen embereknek az Isten akarattya kívül valami szabad volna: elannyira, hogy soha nem volnánk rsendes elmével, gondolván azt, hogy mi az ő gonoz kívánságoknak cleibe kitétetűnk.

Hanem akkor nyugvunk oltán meg bátorságosan, midőn tudjuk, hogy ők az Isten akarattából megzaboláztattak, és mintegy éros helyben tartatnak; hogy semmit ne tselekedhessenek, hanem csak Isten engedelmeiből: kiváltképen pedig hogy az Isten önnön-magát mi óltalmazónknak és idvességünknek fűsálójának ígérte.

T. Mennyünk a' Második Réfere.

G. Ez nem egyéb, hanem hogy hidgyünk a' Jésus Christusban, az Atya Istennek egy Fiában, mi Urunkban.

T. Mit foglal-bé kiváltképen magában?

G. Ezt, hogy az Istennek Fia mi Megtartónk: és egyzersmind annak módgyát magyarázza-meg, mellyel minket a' halálból megváltott, és életet keresett.

T. Mit téfen a' Jéususi nevezet, mellyel őtet nevezed?

G. A' mit a' Görögöknél téfen az Idvezítő név, nintsen a' Deakoknál olly kiváltképenvaló név, mellyel annak ereje jól kifejeztetnék. Annakokáért közönségesen bévétetett, hogy a' Jéususi név Idvezítőt téfen. E' nevet pedig az Istennek Fiának az Agyal adta, Istennek parantsolattából. *Mát. 1: 21.*

T. Többet téfen-é az, minfsem ha az emberek adták volna azt a' nevet önékie?

G. Ugy vagyon bizonyára; mert midőn úgy akar az Isten neveztetni, bükséges dolog, hogy ő tellyességgel ollyan légyen.

T. Mit téfen a' Christusi nevezet?

G. E'

G. E' Éóval jobban kifejeztetik mostan az ő tízti: mert azt tézi, hogy ő Királyá, fő Papá és Profétává kenetett az Atyától.

T. Mimódon tudod azt?

G. Mert e' három házonra alkalmaztattya a' Szent-írás e' felkenetést. Másodszor: mert e' három dolgot, mellyet mondék, gyakorta a' Christusnak tulajdoníttya az Irás.

T. De mitsoda olajnak nemével kenetett-fel?

G. Nem látható olajjal, minémüvel Éokra-nak volt élni a' régi Királyok, fő Papok és Proféták felszentelésében, hanem fokkal méltóságosabbal, az-az, a' Sz. Léleknek kegyelmével, melly valósága volt annak a' külső hivatalnak.

T. Mitsodás ez az ő Országá, a' mellyet emleget?

G. Lelki ország, melly az Isten bebedével és Lelkével tartatik; mellyek az igazságot és életet magokkal hordozzák.

T. Mitsodás tehát az ő fő Papsága?

G. Olly tízt és fő elsőség, melly érint Isten eleibe állattya magát kegyelem nyérésre: és engedtelő áldozattyanak bémutatásával, melly önéki kedves, haragját megengesztelá.

T. Mitsoda értelemben mondod a' Christusi Profétának?

G. Mert midőn e' világra jött az égből, az Atyának az embereknel való követtyének, és tolmátsának Ébőelőjának vallotta magát; még pedig e' végre, hogy az Atyának akarattját tellyességesen kijelentvén, véget vetne minden jelenéseknek és profétziáknak.

A 6

T. De